

תוכן עניינים

2 טיוטת תקנות
2 א. שם התקנות המוצעות
2 ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן
5 ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:
6 טיוטת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2024
6 1. תיקון תקנה 1
13 "תוספת שביעית
13 (תקנה 1 – ההגדרה "אזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024")
13 תוספת שמינית
13 (תקנה 1 – ההגדרה "אזור בצפון הדרומי" בפסקה (5) להגדרה "שווי של נזק עקיף")
15 דברי הסבר

טיוטת תקנות

א. שם התקנות המוצעות

תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2024

ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

לנוכח מתקפת הטרור הרצחני שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), הכריז שר הביטחון באותו היום על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. כמו כן, הוכרז בצבא הגנה לישראל על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה. במסגרת מאמצי הממשלה לסייע לעסקים בהתמודדות עם הפגיעה בפעילות הכלכלית הסדירה שלהם בעקבות פעולות הלחימה הממושכות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", נחקק חוק התכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – חוק הסיוע הכלכלי). במסגרת החוק תוקן חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – חוק מס רכוש), ונוסף בו פרק שמיני 1, אשר קובע מתווה פיצוי לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות ובחלק מהוצאות השכר שלהם. הפיצוי לפי הפרק האמור ניתן בשל נזקים שאירעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023).

לאור הימשכות מלחמת "חרבות ברזל" ובשים לב להמשך הפגיעה, הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (הארכת התקופה הקובעת), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות הארכת התקופה הקובעת), אשר בהן הוארכה התקופה בה ניתן פיצוי לעסקים בכל הארץ עד לסוף חודש דצמבר 2023, בהתאם לסעיף ההסמכה בחוק מס רכוש. בעקבות התקנת תקנות הארכת התקופה הקובעת ניתנה פעימה אחת של פיצוי בשל נזקים שאירעו בתקופה של נובמבר ודצמבר יחדיו, והבחינה של הפגיעה היא בהתאם לשיעור ירידת מחזור העסקאות הכולל בשתי החודשים האמורים. באופן זה מתאפשר לבחון את הפגיעה הכלכלית הכוללת שאירעה בשל תקופת הלחימה של החודשיים האמורים, בדומה לאופן הבחינה שבאירועים אחרים. כמו כן, הבחינה הדו חודשית מייצרת שוויון בין הפיצוי הניתן לעוסקים המדווחים למס ערך מוסף באופן חד חודשי לבין עוסקים המדווחים באופן דו חודשי.

בנוסף למתווה הפיצוי שנקבע לעסקים בכל הארץ לפי חוק התכנית לסיוע כלכלי, מכוח סמכותו של שר האוצר לפי סעיף 36 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות הוראת השעה), בהן נקבע פיצוי מוגדל לאזורים שנפגעו מהלחימה באופן מיוחד וממושך (להלן – האזור המיוחד). אפיון האזור המיוחד, נעשה בהתייחס למפת ההתגוננות של פיקוד העורף, והאזורים במדינה אשר בהם הנחיות הצבא היו מחמירות יותר במהלך התקופה שעד יום 31 באוקטובר 2023, והגבלת הפעילות בהן הייתה לתקופה ארוכה וממושכת יותר בתקופה זו ביחס לאזורים אחרים, והכל בשים לב למועד תחילת האירועים. במפת ההתגוננות של פיקוד העורף מחולקת המדינה לאזורי הנחיות שונים בהם מוגדרת הפעילות המותרת בהתאם למדרג אשר נקבע. המפה מחלקת את הישובים לארבעה מדרגים שונים, המסומנים בצבעים שונים.

בישוב המסומן בירוק ניתן לבצע פעילות מלאה, בישוב המסומן בצהוב ניתן לבצע פעילות חלקית, בישוב המסומן בכתום ניתן לבצע פעילות מצומצמת ובישוב המסומן באדום פעילות הכרחית בלבד. ההבחנה בין המדרגים השונים, והגבלת הפעילות השונה בכל מדרג, מבטאת את הפערים באיומים הבטחוניים שבהם הישובים נתונים. בתורן, ההנחיות עצמן גם משפיעות על היכולת לנהל פעילות כלכלית בתוך אותם ישובים, מכיוון שמייצרות הגבלות על הפעילויות המותרות בישובים שתקפים בהם.

תקנות הוראת השעה, כפי שהותקנו, הקנו זכאות לפיצוי לעסקים באזור המיוחד בחודש אוקטובר. בדרום, אזורים שנכללו באזור המיוחד היו עוטף עזה, מערב הנגב, מרכז הנגב, מערב לכיש ולכיש, כפי שאלו מוגדרים בהנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף. אזורים אלה סומנו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בחודש אוקטובר בסימון הכתום, המסמן אזורים שבהם הפעילות המותרת מצומצמת, למחצית מהתקופה הקובעת לפחות. בצפון הארץ, נכללו באזור המיוחד ישובים באזור קו העימות ויישובים ברמת הגולן אשר ניתנו בהם הנחיות מיוחדות מטעם פיקוד צפון. הנחיות אלו, הגבילו את הפעילות הכלכלית ביישובי קו העימות ויישובי רמת הגולן במהלך התקופה האמורה, בצורה משמעותית מאוד ולתקופה ממושכת.

יצוין, שבחודש זה היו גם ישובים אחרים, שלא נכללו באזור המיוחד על אף שהם סומנו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בצבע כתום ונפגעה בהם הפעילות לתקופה של מספר ימים. זאת משום שביישובים אלה הפגיעה לא הייתה כה חמורה וממושכת כפי שהייתה ביישובים שהוגדרו כאזור המיוחד בתקנות הוראת השעה. הפיצוי לעסקים בישובים אלה ניתן בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי אשר קבע מנגנון לפיצוי על הוצאותיהם המזכות של כלל העסקים בארץ.

החל מחודש ינואר 2024 לא ניתן פיצוי לכלל העסקים במדינה בהתאם לחוק לסיוע כלכלי, וזאת למרות שהיו אזורים במדינה שבהם עוד היו הנחיות התגוננות שהגבילו את הפעילות הכלכלית. על כן, הוארכו תקנות הוראת השעה לתקופה נוספת בכדי לאפשר פיצוי לעסקים באזורים שנפגעו. גם הארכת התקנות התבססה על עמדות גורמי הביטחון וההנחיות הבטחוניות שניתנו באותה התקופה. כך, בצפון קביעת האזור המיוחד התבססה על ההגבלות שהטיל פיקוד צפון על היישובים. ההגבלות שחלו על היישובים, בהן שימוש בתשתיות אזרחיות, הגבלות תנועה ונוכחות כוחות צבא בשטח היישובים המשיכו לחול במהלך חודשי הזכאות על אותם היישובים. ביחס לישובי הדרום, ניתנו פיצויים לאזורים שסומנו במפה בסימון הכתום או צהוב, המסמן אזורים שבהם הפעילות המותרת מצומצמת או חלקית, על כלל מרכיביה (פעילות חינוכית, מקומות עבודה, התקהלויות ושירותים) וזאת לפחות למעלה ממחצית מהתקופה שבשלה היישובים היו זכאים לפיצוי. לתחולתן של הגבלות משתנות אלו לאורך תקופה ממושכת, הייתה השפעה מצטברת שהשליכה על יכולת ההתאוששות של עסקים. לאור התמשכות הלחימה, תוקנו תקנות הוראת השעה מדי מספר חודשים והוארכה התקופה המזכה בפיצוי בהתאם לתקנות האמורות. התקנות הוארכו במספר פעימות, לתקופות דו חודשיות, כאשר התיקון האחרון הביא לכך שפיצוי לפי תקנות הוראת השעה ניתן לאזורים שהוגדרו בהן, עד ליום 31 לאוגוסט 2024.

במסגרת כל אחד מהתיקונים נעשתה בחינה עובדתית של המצב הביטחוני במדינה, ואופיין האזור המיוחד הרלוונטי לכל תקופה בהתאם להנחיות מערכת הביטחון. אפיון האזור המיוחד, נעשה בהתייחס לאזורים במדינה אשר בהם הנחיות הצבא היו חמורות, והגבלת הפעילות בהן הייתה לתקופה ארוכה וממושכת יותר בכל אחת מתקופות הזכאות ביחס לאזורים אחרים, והכל בשים לב לעמדת גופי הביטחון כפי שנמסרה במסמכים רשמיים.

התיקון האחרון נעשה בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל)(הוראת שעה)(תיקון מס' 5), התשפ"ד-2024 (להלן – תיקון מס' 5). במסגרת התיקון האמור הוארכה התקופה שבשל נזקים בה יינתנו פיצויים מוגדלים כאמור עד סוף חודש אוגוסט 2024, ובוצעו ההתאמות לקביעת המתווה כאמור, במסלול שכר, מסלול המחזורים, ומסלול קבלן הביצוע.

במסגרת תיקון מס' 5 נקבע גם האזור המיוחד לתקופת מאי עד אוגוסט 2024. בבחינת הדברים מול פיקוד העורף ופיקוד צפון עלה כי במהלך החודשים מאי עד אוגוסט ניתנו הנחיות ייחודיות ומגבלות מחמירות ליישובים המצויים תחת אחריות פיקוד צפון באזורי ההנחיה קו העימות, גולן צפון, גולן דרום וגליל עליון אשר הגבילו את הפעילות הכלכלית באזורים אלו באופן חריג, רציף וממושך.

בשל האמור, ובהתאם לעמדת מערכת הביטחון, תוקנו התקנות העיקריות כך שהפיצוי בשל נזקים שאירעו בחודשים מאי עד אוגוסט ניתנו גם ביישובים באזורי ההנחיה גולן צפון, גולן דרום וגליל עליון, זאת בנוסף לפיצוי הניתן ביישובי קו העימות ויישובים מפונים אשר היו זכאים לפיצוי גם בתקופה שטרם התקנת תיקון מס' 5. כך, נקבע בתקנות כי הישובים הזכאים לפיצוי בהתאם לתקנות הוראת השעה הם הישובים המפורטים בתוספת הרביעית (יישובי קו עימות, יישובי גולן צפון וגולן דרום), בתוספת השישית (יישובי גליל עליון) או יישוב אשר פונה לפי החלטה מהחלטות הממשלה, לרבות החלטת הממשלה המאריכה אותה, ואשר ההחלטה האמורה הייתה בתוקף עד לחודש אוגוסט 2024.

במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 התעצמה הלחימה באופן משמעותי, בעיקר בצפון הארץ, והתרחבו ההגבלות המחמירות שהטיל פיקוד העורף לאזורי התגוננות נוספים. במהלך תקופה זו הפכו מספר אזורי התגוננות מירוקים לכתומים (אזורים בהם הפעילות המותרת מצומצמת), או מצהובים לכתומים, לחלק מהתקופה. כך, שבכל אזור התגוננות חל מספר ימים שונה בו חלו הנחיות התגוננות מחמירות. בשל האמור, מוצע להאריך את התקנות פעם נוספת כך שיינתן פיצוי על נזקים שנגרמו בחודשים ספטמבר ואוקטובר. בדומה למה שנעשה בתחילת המלחמה, מוצע כי תיעשה הבחנה לעניין מנגנון הפיצוי בין הישובים שבהם הלחימה פגעה באופן מיוחד וממושך – שבהם יינתן פיצוי לפי תקנות הוראת השעה, ולבין ישובים אחרים שנפגעו מהלחימה שיהיו זכאים לפיצוי בשל ההוצאות המזכות שלהם לפי המנגנון שנקבע בחוק הסיוע הכלכלי, והכל בהתבסס על הנחיות גורמי הביטחון. בניגוד לתקופת תחילת הלחימה, בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 השפעות הלחימה על האוכלוסייה האזרחית הורגשו בעיקר בצפון הארץ, כאשר אזורים אחרים במדינה לא חוו את הלחימה באופן יום יומי, והלחימה השפיעה רק באופן עקיף על הפעילות הכלכלית באותם האזורים. על כן, לעמדת משרד האוצר אין הצדקה בחודשים אלה למתן פיצוי בכל הארץ, ויש להתמקד ביישובים בצפון שהפגיעה בהם הייתה חמורה יותר.

בבחינת הנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף והנחיות פיקוד צפון, ניתן לראות הבחנה בין האזורים שנפגעו באזור הצפון. האזורים שנפגעו באופן ממושך ומיוחד בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024 היו הישובים באזורי ההנחיה קו עימות, גליל עליון, גולן צפון ודרום, וכן הישובים קריית אתא, קריית ביאליק, קריית ים, קריית מוצקין. אזורים אלה, הוגדרו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בצבע כתום למחצית מהתקופה האמורה לפחות. כאשר בנוסף להנחיות ההתגוננות, מיום 1 בספטמבר 2024 ועד ליום 22 בספטמבר 2024 (שבו חלה החמרה משמעותית בזירה הצפונית ובעקבותיה השתנו הנחיות פיקוד העורף), ניתנו ליישובים באזור קו העימות, גולן צפון וגולן דרום וגליל עליון, גם הנחיות נוספות על ידי פיקוד צפון ופיקוד העורף אשר הגבילו את הפעילות באותם האזורים. זאת, בין השאר, לאור ריבוי אירועי הירי באזורים אלו. הנחיות אלה הגבילו משמעותית את התנועה, הפעילות החינוכית, ההתקהלויות וחייבו שהות בסמיכות למרחבים ממוגנים, לעיתים אף למספר שעות. מוצע על כן, להגדיר אזורים אלה כאזור המיוחד אשר יהיו זכאים לפיצויים בהתאם לתקנות הוראת השעה, במסלולים הקבועים בהן.

גם אזורים אחרים בצפון הוגדרו ככתומים במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, אך לתקופה פחותה יותר. אזורים אלה הם, גליל מרכז, גליל תחתון, עמק הירדן, חלק מיישובי העמקים והמפרץ (מלבד יישובי הקריות שהוזכרו בפסקה הקודמת). הישובים באזורים אלה לא הוגדרו ככתומים למשך תקופה ארוכה כמו הישובים שמוצע להוסיף באזור המיוחד, אך הם הוגדרו ככתומים וצהובים למשך תקופה של לפחות 30 ימים מתוך

התקופה של חודשיים. על כן, ובשים לב לרמה המשתנה של ההנחיות והשפעתן על הפעילות במשק, ובהמשך למתווה שלפיו פעלנו עד כה לגבי האזורים עליהם יחולו התקנות, מוצע להוסיף לתקנות מסלול פיצוי של הוצאות מזכות אשר יקנה פיצוי לאזורים אלה. מתווה הפיצוי המוצע לעסקים בישובים באזורים אלה הוא מתווה הפיצוי שנקבע בחוק התכנית לסיוע כלכלי, ובהתאם לתנאים הקבועים בו.

נוסף על האמור, מוצע גם תיקון נוסף לעניין עסק חדש הזכאי לפיצוי לפי תקנות הוראת השעה בשל נזק שאירע בתקופה של ספטמבר אוקטובר 2024. עד כה, לפי נוסח התקנות, רק מי שפתח את עסקו עד סוף ספטמבר 2023, לפני תחילת המצב המיוחד בעורף, היה זכאי לפיצוי בהתאם לתקנות. זאת מכיוון שעסקים שפתחו את עסקם אחרי תחילת הלחימה, כבר פתחו בתקופה שבה התנהלה הלחימה, והם צפו כי ההכנסות שלהם מהעסק יושפעו ממלחמת "חרבות ברזל" והנחיות גופי הביטחון שחלו באזורים אלה. כל גם, לגבי עסקים אלה לא היתה תקופת בסיס להשוואה ומרגע הפתיחה כבר חלה לחימה. אבל, בשל התארכות מלחמת "חרבות ברזל", בפועל בתקופה שמתחילת המלחמה נפתחו עסקים חדשים, גם באזורים בצפון הארץ אשר זכאים לפיצוי לפי התקנות המוצעות, אשר פעילותם בתקופת המלחמה הייתה רווחית.

עם זאת, כאמור לעיל, בתקופת ספטמבר אוקטובר 2024, התעצמה הלחימה באופן משמעותי, בעיקר בצפון הארץ, אזורי התגוננות נוספים נוספו כאזורים שעליהם הוטלו ההגבלות המחמירות והוחמרו ההגבלות שהוטלו במרבית האזורים שעליהם חלו הגבלות בחודשים קודמים. בשל האמור, גם עסקים שפתחו את עסקיהם לאחר תחילת מלחמת חרבות ברזל, ושעסקיהם התנהלו מלכתחילה בצל הלחימה, חוו פגיעה נוספת בשל ההחמרות שהיו בחודשים ספטמבר אוקטובר 2024. הדבר נכון הן באזורים שההנחיות שם הוחמרו, וקל וחומר, לגבי עסקים שפתחו באזורים שעד ספטמבר 2024 לא הוטלו עליהם מגבלות לפי גופי הביטחון.

על כן, בתקנות אלה מוצע תיקון נוסף לפיו "עסק חדש" שפתח את עסקו החל מיום 1 באוקטובר 2023, יוכל להיות זכאי לפיצויים לפי תקנות הוראת השעה. מוצע כי מחזור העסקאות בתקופת הבסיס לעסק חדש תהיה מחזור העסק בחודשים החל מיום 1 בינואר 2024 או המועד שבו פתח את עסקו, לפי המאוחר, ועד ליום 31 באוגוסט 2024, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2 (להלן – המחזור הדו חודשי הממוצע של העסק). המחזור הדו חודשי הממוצע של העסק ישווה למחזור העסק בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, ואם ההשוואה תראה שהייתה ירידה במחזורי העסקאות, העסק החדש יוכל להיות זכאי לפיצוי, ובהתאם לתנאים הקבועים בתקנות.

יצוין, כי חודשים אוקטובר עד דצמבר 2023 לא נכללים במסגרת החישוב מכיוון שבתקופה זו השפעות המלחמה היו משמעותיות ובכל חלקי הארץ. בנסיבות אלה, נטרול תקופה זו מהחישוב תראה בצורה טוב יותר את המחזור העסקי אשר היה צפוי לעסק החדש בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 לולא התעצמות הלחימה והטלת ההגבלות הנוספות.

ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

טיוטת תקנות מטעם משרד האוצר:

טיוטת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשפ"ה-2024

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 35, 36(א) ו-65 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961¹, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. תיקון תקנה 1. בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023² (להלן – התקנות העיקריות), בתקנה 1 –

(1) ברישה, במקום "יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024)" יבוא "יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024)";

(2) בפסקה (1)(א) –

(א) אחרי ההגדרה "אזור שנפגע בחודשים יולי ואוגוסט" המובאת בה, יבוא:

"אזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024" – היישובים והאזורים המפורטים בתוספת הרביעית או בתוספת השישית או בתוספת השביעית או יישוב אשר פונה לפי החלטה מהחלטות הממשלה, לרבות החלטת הממשלה המאריכה אותה, ואשר ההחלטה האמורה הייתה בתוקף עד לתום חודש אוקטובר 2024";

(ב) בהגדרה "שווי של נזק עקיף" המובאת בה –

(1) בפסקה (1), מסלול שכר עבודה –

(א) בהגדרה "תקופה מזכה לעניין שכר" המובאת בה –

(1) אחרי פסקה (ד1) יבוא:

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.
² ק"ת התשפ"ד, עמ' 536, עמ' 1538, עמ' 1539, עמ' 2300 ועמ' 2830.

"(1ה) לעניין ניזוק שעסקו מצוי באזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, לרבות מי שעסקו אינו מצוי באזור האמור ובלבד שהתקיים בעובדו שנעדר התנאי האמור בפסקה (2) או (3) בהגדרה "יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" או שעובדו שנעדר מתגורר ביישוב אשר פונה לפי החלטה מהחלטות הממשלה, לרבות החלטת הממשלה המאריכה אותה, בתקופה הקובעת, ולרבות ניזוק שהוא עובד עצמאי המתגורר באזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 שעסקו אינו מצוי באזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, לעניין פיצוי לפי פסקה (4) להגדרה "מסלול שכר עבודה" – התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024); ואולם לעניין זה יקראו את ההגדרה "יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" כאילו בכל מקום, במקום "האזור המיוחד" בא "אזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024";

(2) בפסקה (2), במקום "כאמור בפסקאות (1) עד (ד1)" יבוא "כאמור בפסקאות (1) עד (ה1)";

(3) בפסקה (3), במקום "על אף האמור בפסקאות (1) עד (ד1)" יבוא "על אף האמור בפסקאות (1) עד (ה1)";

(2) בפסקה (2), מסלול מחזוריים –

(א) במקום ההגדרה "מחזור עסקאות", "מחזור עסקאות בשנת הבסיס", "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס", "מס תשומות", "עוסק המדווח על בסיס מזומן", "קרוב", "שנת הבסיס", "תמיכות ותרומות", המובאת בה, יבוא:

"מחזור עסקאות", "מחזור עסקאות בשנת הבסיס", "מס תשומות", "עוסק המדווח על בסיס מזומן", "קרוב", "תמיכות ותרומות" – כהגדרתם בסעיף 38 לחוק, ולעניין נזק שאירע בתקופה שמיום י"ז בחשוון התשפ"ד (1 בנובמבר 2023) עד יום עד יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024) – כהגדרתם בסעיף 38 לחוק וכפי ששונה בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (הארכת התקופה הקובעת וקביעת תיאומים), התשפ"ד-2024 (להלן – תקנות התיאומים);

"מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" – כהגדרתה בסעיף 38 לחוק וכפי ששונתה בתקנות התיאומים, ואולם לעניין נזק שאירע בתקופת ספטמבר אוקטובר 2024, יקראו אותה כאילו בסופה בה:

"(5) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו בתקופה שמיום ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023) ועד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), והודיע לרשות המסים בישראל על פתיחת עסקו עד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום כ"י בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) או מיום שפתח את עסקו, לפי המאוחר, עד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2.

(ב) לעניין ניזוק אחר – מחזור עסקאותיו מיום מיום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) או מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, לפי המאוחר, עד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2."

(ב) בהגדרה "מסלול מחזורים" המובאת בה, אחרי פסקה (ו) יבוא:

"(ז) לעניין נזק שאירע בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024, אחת מאלה לפי העניין, והכל ובלבד שהנזק אירע באזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024:

(1) לגבי ניזוק שאינו ניזוק המפורט בפסקת משנה (2) – סכום הפרש המחזורים מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת;

(2) לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי ולגבי ניזוק שבשנת המס 2022, 2023 או 2024, הוא עוסק פטור כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – ההפרש החיובי שבין מחזור העסקאות בשנת הבסיס מחולק ב-6, לבין סכום הכנסתו בתקופת הזכאות, מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת;

והכל אך לא יותר מ-5,000,000 שקלים חדשים והכל ובלבד שבכל מקרה שילם שכר לעובדיו בעד יום היעדרות בשל המצב הביטחוני בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024";

(ג) אחרי ההגדרה "שיעור ההוצאה הנחסכת" המובאת בה, יבוא :

"שנת הבסיס" – כהגדרתה בסעיף 38 לחוק וכפי ששונתה בתקנות התיאומים, ואולם לעניין נזק שאירע בתקופת ספטמבר אוקטובר 2024, יקראו אותה כאילו בסופה בה :

"(3) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בתקופה שמיום ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023) ועד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), התקופה שמיום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) או מיום שפתח את עסקו, לפי המאוחר, עד ליום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024)".

(ד) בהגדרה "תקופת הבסיס" המובאת בה, בסופה יבוא "אולם לגבי נזק שאירע בתקופת ספטמבר אוקטובר 2024 – התקופה המקבילה בשנת 2022 לתקופת הזכאות".

(ה) בהגדרה "תקופת הזכאות" המובאת בה, אחרי פסקה (ו) יבוא :

"(ז) לעניין נזק שאירע בתקופה שמיום כ"ח באב התשפ"ד (1 בספטמבר 2024) עד יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024), אחת מאלה לפי העניין :

(1) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדווח על בסיס מזומן או קבלן ביצוע – התקופה שמיום כ"ח באב התשפ"ד (1 בספטמבר 2024) עד יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024) ;

(2) לעניין ניזוק המדווח על בסיס מזומן, וקבלן ביצוע – התקופה שמיום ל' בתשרי התשפ"ד (1 בנובמבר 2024) עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024) ;

(3) בפסקה (4), מסלול קבלן ביצוע –

(א) בהגדרה "חלק השכר המזכה" המובאת בה, אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) לעניין פסקה (ז) בהגדרה "מסלול קבלן ביצוע" – תקופת הזכאות היא חודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 בלבד";

(ב) בהגדרה "מסלול קבלן ביצוע" המובאת בה, אחרי פסקה (ו) יבוא:

"(ז) לעניין נזק שאירע בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024 – ההוצאות הקבועות בתוספת חלק השכר המזכה, והכול לא יותר מ-5,000,000 שקלים חדשים, ובלבד שהנזק אירע באזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024";

(4) אחרי ההגדרה "מסלול קבלן ביצוע" יבוא:

"(5) מסלול הוצאות מזכות ובלבד שהנזק אירע באזור בצפון הדרומי ושהתקיימו לגבי הניזוק התנאים שבפסקאות (1) עד (3), ו-(6) שבסעיף 38ד(א) לחוק; לעניין זה –

"אזור בצפון הדרומי" – האזור הכולל את היישובים והאזורים המפורטים בתוספת השמינית, המוכרז בזה ישוב ספר בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024;

"הוצאות מזכות" – כהגדרתן בסעיף 38 לחוק וכפי ששונו בתקנות התיאומים, ואולם –

(1) לעניין "הוצאות השכר בתקופת הזכאות" תקופת הזכאות היא חודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 בלבד;

(2) "מחזור העסקאות בתקופת הבסיס" "שנת הבסיס" ו-"תקופת הבסיס" – יפורשו בהתאם להגדרתם בפסקה (2), מסלול מחזורים;

(3) לעניין "מחזור העסקאות בתקופת הזכאות", תקופת הזכאות היא התקופה הקבועה בפסקה (ז) שבהגדרת "תקופת הזכאות" שבפסקה (2) להגדרת "שווי של נזק עקיף".

(4) לעניין "השנה הקודמת", יקראו את ההגדרה האמורה כאילו בסופה בה :

"(4) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בתקופה שמיום ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023) ועד יום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024), התקופה מיום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) או מיום שפתח את עסקו, לפי המאוחר, עד ליום כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024)".

"מסלול הוצאות מזכות" – לעניין נזק שאירע בתקופת ספטמבר אוקטובר 2024 –

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 300 אלף שקלים חדשים – ההוצאות המזכות, ויחולו הוראות סעיף 38ד(ג) לחוק, בשינויים המחויבים.

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 12 אלף שקלים חדשים ולא עלה על 300 אלף שקלים חדשים, הסכום כמפורט בפסקאות (1) עד (6) שבסעיף 38ד(ב) לחוק, לפי העניין, מוכפל בשניים.

"ניזוק" – כהגדרתו בסעיף 38ג לחוק.

(ג) בהגדרה "התקופה הקובעת", בפסקה (1), במקום "כ"ז באב התשפ"ד (31 באוגוסט 2024)" יבוא "כ"ט בתשרי התשפ"ה (31 באוקטובר 2024)";

(ד) אחרי הגדרה "התקופה הקובעת" יבוא :

"תקופת ספטמבר אוקטובר 2024" – התקופה שמיום כ"ח באב
התשפ"ד (1 בספטמבר 2024) עד יום כ"ט בתשרי התשפ"ה (31
באוקטובר 2024) ;

(3) בפסקה (8) –

(א) בתוספת הרביעית המובאת בה, בכותרת המשנה, במקום
"ההגדרות "אזור מיוחד", "אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני" ו-"אזור
שנפגע בחודשים יולי ואוגוסט" יבוא "ההגדרות "אזור מיוחד", "אזור
שנפגע בחודשים מאי ויוני", "אזור שנפגע בחודשים יולי ואוגוסט ואזור
שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024" ;

(ב) בתוספת השישית המובאת בה, בכותרת המשנה, במקום
"ההגדרות "אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני" ו"אזור שנפגע בחודשים
יולי ואוגוסט" יבוא "ההגדרות "אזור שנפגע בחודשים מאי ויוני",
"אזור שנפגע בחודשים יולי ואוגוסט" ואזור שנפגע בחודשים ספטמבר
ואוקטובר 2024" ;

(ג) אחרי התוספת השישית המובאת בה יבוא :

"תוספת שביעית

(תקנה 1 – ההגדרה "אזור שנפגע בחודשים ספטמבר ואוקטובר
2024")

קריית אתא,

קריית ביאליק,

קריית ים,

קריית מוצקין

תוספת שמינית

(תקנה 1 – ההגדרה "אזור בצפון הדרומי" בפסקה (5) להגדרה
"שווי של נזק עקיף")

אחוזת ברק, איכסאל, אילנייה, אלון הגליל, אלוני אבא, אלונים,
בית זייד, בית לחם הגלילית, בית קשת, בית שערים, בלפוריה,
בסמת טבעון, גבעת אלה, גבת, גניגר, דבוריה, דברת, הושעיה,
היוגב, הסוללים, הרדוף, זרזיר, חיוואלד, יפיע, יפעת, כדורי,
כעביה-טבאש-חגי'אג'רה, כפר ברוך, כפר גדעון, כפר החורש, כפר
יהושע, כפר כנא, כפר קיש, מגדל העמק, מזרע, מנשית זבדה,
משהד, נהלל, נופית, נוף הגליל, נצרת, סוואעד חמירה, עדי,
עילוט, עין מאהל, ציפורי, קרית טבעון, ראס עלי, ריינה, רמת
דוד, רמת ישי, שדה יעקב, שדמות דבורה, שמשית, שער העמקים,
שריד, תל עדשים.

איבטין, אושה, החותרים, חיפה, טירת הכרמל, יגור, כפר
ביאליק, כפר גלים, כפר המכבי, כפר הנוער הדתי, כפר חסידים
א', כפר חסידים ב', נשר, רכסים, רמת יוחנן.

אבטליון, אעבלין, אשבל, אשחר, בויעינה - נוג'ידאת, ביר אל
מכסור, בית רימון, דיר חנא, דמיידה, הררית, חוג'יראת
(ד'הרה), חוסנייה, חזון, חנתון, טורעאן, טמרה, טפחות, יובלים,
יודפת, יעד, כאבול, כאוכב אבו אל היג'א, כלנית, כפר חנניה, כפר
מנדא, לוטס, מורן, מורשת, מנוף, מסד, מע'אר, מצפה אבי"ב,
מצפה נטופה, סחי'נין, סלמה, עוזייר, עילבון, עינבר, עצמון-שגב,
עראבה, ערב אל נעים, צביה, קורנית, ראס אל-עין, רומאנה,
רומת אל הייב, רקפת, שורשים, שכניה, שעב, שפרעם.

אלומות, אפיקים, ארבל, בית זרע, גבעת אבני, גינוסר, דגניה א',
דגניה ב', הודיות, הזורעים, ואדי אל חמאס, חוקוק, טבריה,
יבנאל, כנרת מושבה, כנרת קבוצה, כפר זיתים, כפר חיטים, כפר
כמא, לביא, לבנים, מגדל, מצפה, פוריה כפר עבודה, פוריה נווה
עובד, פוריה עילית, רביד, שדה אילן, שרונה.

אלמגור, אשדות יעקב(איחוד), אשדות יעקב (מאוחד), האון,
מסדה, מעגן, עין גב, שער הגולן, תל קציר."

_____ ב _____ התש _____ (_____ ב _____ 20)

(חמ 206-3-ת1)

בצלאל סמוטריץ'

שר האוצר

דברי הסבר

לנוכח מתקפת הטרור הרצחני שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), הכריז שר הביטחון באותו היום על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב) (1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. כמו כן, הוכרז בצבא הגנה לישראל על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה.

במסגרת מאמצי הממשלה לסייע לעסקים בהתמודדות עם הפגיעה בפעילות הכלכלית הסדירה שלהם בעקבות פעולות הלחימה הממושכות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", נחקק חוק התכנית לסייע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – **חוק הסייע הכלכלי**). במסגרת החוק תוקן חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – **חוק מס רכוש**), ונוסף בו פרק שמיני 1, אשר קובע מתווה פיצוי לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות ובחלק מהוצאות השכר שלהם. הפיצוי לפי הפרק האמור ניתן בשל נזקים שאירעו בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023).

לאור הימשכות מלחמת "חרבות ברזל" ובשים לב להמשך הפגיעה, הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (הארכת התקופה הקובעת), התשפ"ד-2023 (להלן – **תקנות הארכת התקופה הקובעת**), אשר בהן הוארכה התקופה בה ניתן פיצוי לעסקים בכל הארץ עד לסוף חודש דצמבר 2023, בהתאם לסעיף ההסמכה בחוק מס רכוש. בעקבות התקנת תקנות הארכת התקופה הקובעת ניתנה פעימה אחת של פיצוי בשל נזקים שאירעו בתקופה של נובמבר ודצמבר יחדיו, והבחינה של הפגיעה היא בהתאם לשיעור ירידת מחזור העסקאות הכולל בשתי החודשים האמורים. באופן זה מתאפשר לבחון את הפגיעה הכלכלית הכוללת שאירעה בשל תקופת הלחימה של החודשיים האמורים, בדומה לאופן הבחינה שבאירועים אחרים. כמו כן, הבחינה הדו חודשית מייצרת שוויון בין הפיצוי הניתן לעוסקים המדווחים למס ערך מוסף באופן חד חודשי לבין עוסקים המדווחים באופן דו חודשי.

בנוסף למתווה הפיצוי שנקבע לעסקים בכל הארץ לפי חוק התכנית לסייע כלכלי, מכוח סמכותו של שר האוצר לפי סעיף 36 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023 (להלן – **תקנות הוראת השעה**), בהן נקבע פיצוי מוגדל לאזורים שנפגעו מהלחימה באופן מיוחד וממושך (להלן – **האזור המיוחד**).

אפיון האזור המיוחד, נעשה בהתייחס למפת ההתגוננות של פיקוד העורף, והאזורים במדינה אשר בהם הנחיות הצבא היו מחמירות יותר במהלך התקופה שעד יום 31 באוקטובר 2023, והגבלת הפעילות בהן הייתה לתקופה ארוכה וממושכת יותר בתקופה זו ביחס לאזורים אחרים, והכל בשים לב למועד תחילת האירועים.

במפת ההתגוננות של פיקוד העורף מחולקת המדינה לאזורי הנחיות שונים בהם מוגדרת הפעילות המותרת בהתאם למדרג אשר נקבע. המפה מחלקת את הישובים לארבעה מדרגים שונים, המסומנים בצבעים שונים. בישוב המסומן בירוק ניתן לבצע פעילות מלאה, בישוב המסומן בצהוב ניתן לבצע פעילות

חלקית, בישוב המסומן בכתום ניתן לבצע פעילות מצומצמת ובישוב המסומן באדום פעילות הכרחית בלבד. ההבחנה בין המדרגים השונים, והגבלת הפעילות השונה בכל מדרג, מבטאת את הפערים באיומים הבטחוניים שבהם הישובים נתונים. בתורן, ההנחיות עצמן גם משפיעות על היכולת לנהל פעילות כלכלית בתוך אותם ישובים, מכיוון שמייצרות הגבלות על הפעילויות המותרות בישובים שתקפים בהם.

תקנות הוראת השעה, כפי שהותקנו, הקנו זכאות לפיצוי לעסקים באזור המיוחד בחודש אוקטובר. בדרום, אזורים שנכללו באזור המיוחד היו עוטף עזה, מערב הנגב, מרכז הנגב, מערב לכיש ולכיש, כפי שאלו מוגדרים בהנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף. אזורים אלה סומנו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בחודש אוקטובר בסימון הכתום, המסמן אזורים שבהם הפעילות המותרת מצומצמת, למחצית מהתקופה הקובעת לפחות. בצפון הארץ, נכללו באזור המיוחד ישובים באזור קו העימות וישובים ברמת הגולן אשר ניתנו בהם הנחיות מיוחדות מטעם פיקוד צפון. הנחיות אלו, הגבילו את הפעילות הכלכלית ביישובי קו העימות ויישובי רמת הגולן במהלך התקופה האמורה, בצורה משמעותית מאוד ולתקופה ממושכת.

יצוין, שבחודש זה היו גם ישובים אחרים, שלא נכללו באזור המיוחד על אף שהם סומנו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בצבע כתום ונפגעה בהם הפעילות לתקופה של מספר ימים. זאת משום שבישובים אלה הפגיעה לא הייתה כה חמורה וממושכת כפי שהייתה בישובים שהוגדרו כאזור המיוחד בתקנות הוראת השעה. הפיצוי לעסקים בישובים אלה ניתן בהתאם לחוק התכנית לסיוע כלכלי אשר קבע מנגנון לפיצוי על הוצאותיהם המזכות של כלל העסקים בארץ.

החל מחודש ינואר 2024 לא ניתן פיצוי לכלל העסקים במדינה בהתאם לחוק לסיוע כלכלי, וזאת למרות שהיו אזורים במדינה שבהם עוד היו הנחיות התגוננות שהגבילו את הפעילות הכלכלית. על כן, הוארכו תקנות הוראת השעה לתקופה נוספת בכדי לאפשר פיצוי לעסקים באזורים שנפגעו. גם הארכת התקנות התבססה על עמדות גורמי הביטחון וההנחיות הבטחוניות שניתנו באותה התקופה. כך, בצפון קביעת האזור המיוחד התבססה על ההגבלות שהטיל פיקוד צפון על היישובים. ההגבלות שחלו על היישובים, בהן שימוש בתשתיות אזרחיות, הגבלות תנועה ונוכחות כוחות צבא בשטח היישובים המשיכו לחול במהלך חודשי הזכאות על אותם היישובים. ביחס לישובי הדרום, ניתנו פיצויים לאזורים שסומנו במפה בסימון הכתום או צהוב, המסמן אזורים שבהם הפעילות המותרת מצומצמת או חלקית, על כלל מרכיביה (פעילות חינוכית, מקומות עבודה, התקהלויות ושירותים) וזאת לפחות למעלה ממחצית מהתקופה שבשלה הישובים היו זכאים לפיצוי. לתחולתן של הגבלות משתנות אלו לאורך תקופה ממושכת, הייתה השפעה מצטברת שהשליכה על יכולת ההתאוששות של עסקים.

לאור התמשכות הלחימה, תוקנו תקנות הוראת השעה מדי מספר חודשים והוארכה התקופה המזכה בפיצוי בהתאם לתקנות האמורות. התקנות הוארכו במספר פעימות, לתקופות דו חודשיות, כאשר התיקון האחרון הביא לכך שפיצוי לפי תקנות הוראת השעה ניתן לאזורים שהוגדרו בהן, עד ליום 31 לאוגוסט 2024.

במסגרת כל אחד מהתיקונים נעשתה בחינה עובדתית של המצב הביטחוני במדינה, ואופיין האזור המיוחד הרלוונטי לכל תקופה בהתאם להנחיות מערכת הביטחון. אפיון האזור המיוחד, נעשה בהתייחס לאזורים במדינה אשר בהם הנחיות הצבא היו חמורות, והגבלת הפעילות בהן הייתה לתקופה ארוכה וממושכת יותר בכל אחת מתקופות הזכאות ביחס לאזורים אחרים, והכל בשים לב לעמדת גופי הביטחון כפי שנמסרה במסמכים רשמיים.

התיקון האחרון נעשה בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל)(הוראת שעה)(תיקון מס' 5), התשפ"ד-2024 (להלן – **תיקון מס' 5**). במסגרת התיקון האמור הוארכה התקופה שבשל נזקים בה יינתנו פיצויים מוגדלים כאמור עד סוף חודש אוגוסט 2024, ובוצעו ההתאמות לקביעת המתווה כאמור, במסלול שכר, מסלול המחזורים, ומסלול קבלן הביצוע.

במסגרת תיקון מס' 5 נקבע גם האזור המיוחד לתקופת מאי עד אוגוסט 2024. בבחינת הדברים מול פיקוד העורף ופיקוד צפון עלה כי במהלך החודשים מאי עד אוגוסט ניתנו הנחיות ייחודיות ומגבלות מחמירות ליישובים המצויים תחת אחריות פיקוד צפון באזורי ההנחיה קו העימות, גולן צפון, גולן דרום וגליל עליון אשר הגבילו את הפעילות הכלכלית באזורים אלו באופן חריג, רציף וממושך.

בשל האמור, ובהתאם לעמדת מערכת הביטחון, תוקנו התקנות העיקריות כך שהפיצוי בשל נזקים שאירעו בחודשים מאי עד אוגוסט ניתנו גם ביישובים באזורי ההנחיה גולן צפון, גולן דרום וגליל עליון, זאת בנוסף לפיצוי הניתן ביישובי קו העימות ויישובים מפונים אשר היו זכאים לפיצוי גם בתקופה שטרם התקנת תיקון מס' 5. כך, נקבע בתקנות כי הישובים הזכאים לפיצוי בהתאם לתקנות הוראת השעה הם הישובים המפורטים בתוספת הרביעית (יישובי קו עימות, יישובי גולן צפון וגולן דרום), בתוספת השישית (יישובי גליל עליון) או יישוב אשר פונה לפי החלטה מהחלטות הממשלה, לרבות החלטת הממשלה המאריכה אותה, ואשר ההחלטה האמורה הייתה בתוקף עד לחודש אוגוסט 2024.

במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 התעצמה הלחימה באופן משמעותי, בעיקר בצפון הארץ, והתרחבו ההגבלות המחמירות שהטיל פיקוד העורף לאזורי התגוננות נוספים. במהלך תקופה זו הפכו מספר אזורי התגוננות מירוקים לכתומים (אזורים בהם הפעילות המותרת מצומצמת), או מצהובים לכתומים, לחלק מהתקופה. כך, שבכל אזור התגוננות חל מספר ימים שונה בו חלו הנחיות התגוננות מחמירות. בשל האמור, מוצע להאריך את התקנות פעם נוספת כך שיינתן פיצוי על נזקים שנגרמו בחודשים ספטמבר ואוקטובר.

בדומה למה שנעשה בתחילת המלחמה, מוצע כי תיעשה הבחנה לעניין מנגנון הפיצוי בין הישובים שבהם הלחימה פגעה באופן מיוחד וממושך – שבהם יינתן פיצוי לפי תקנות הוראת השעה, ולבין ישובים אחרים שנפגעו מהלחימה שיהיו זכאים לפיצוי בשל ההוצאות המזכות שלהם לפי המנגנון שנקבע בחוק הסיוע הכלכלי, והכל בהתבסס על הנחיות גורמי הביטחון. בניגוד לתקופת תחילת הלחימה, בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 השפעות הלחימה על האוכלוסייה האזרחית הורגשו בעיקר בצפון הארץ, כאשר אזורים אחרים במדינה לא חוו את הלחימה באופן יום יומי, והלחימה השפיעה רק באופן עקיף על הפעילות הכלכלית באותם האזורים. על כן, לעמדת משרד האוצר אין הצדקה בחודשים אלה למתן פיצוי בכל הארץ, ויש להתמקד ביישובים בצפון שהפגיעה בהם הייתה חמורה יותר.

בבחינת הנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף והנחיות פיקוד צפון, ניתן לראות הבחנה בין האזורים שנפגעו באזור הצפון. האזורים שנפגעו באופן ממושך ומיוחד בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024 היו הישובים באזורי ההנחיה קו עימות, גליל עליון, גולן צפון ודרום, וכן הישובים קריית אתא, קריית ביאליק, קריית ים, קריית מוצקין. אזורים אלה, הוגדרו במפת ההתגוננות של פיקוד העורף בצבע כתום למחצית מהתקופה האמורה לפחות. כאשר בנוסף להנחיות ההתגוננות, מיום 1 בספטמבר 2024 ועד ליום 22 בספטמבר 2024 (שבו חלה החמרה משמעותית בזירה הצפונית ובעקבותיה השתנו הנחיות פיקוד העורף), ניתנו ליישובים באזור קו העימות, גולן צפון וגולן דרום וגליל עליון, גם הנחיות נוספות על ידי

פיקוד צפון ופיקוד העורף אשר הגבילו את הפעילות באותם האזורים. זאת, בין השאר, לאור ריבוי אירועי הירי באזורים אלו. הנחיות אלה הגבילו משמעותית את התנועה, הפעילות החינוכית, ההתקהלויות וחיבו שהות בסמיכות למרחבים ממוגנים, לעיתים אף למספר שעות. מוצע על כן, להגדיר אזורים אלה כאזור המיוחד אשר יהיו זכאים לפיצויים בהתאם לתקנות הוראת השעה, במסלולים הקבועים בהן.

גם אזורים אחרים בצפון הוגדרו ככתומים במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, אך לתקופה פחותה יותר. אזורים אלה הם, גליל מרכז, גליל תחתון, עמק הירדן, חלק מיישובי העמקים והמפרץ (מלבד יישובי הקריות שהוזכרו בפסקה הקודמת). הישובים באזורים אלה לא הוגדרו ככתומים למשך תקופה ארוכה כמו הישובים שמוצע להוסיף באזור המיוחד, אך הם הוגדרו ככתומים וצהובים למשך תקופה של לפחות 30 ימים מתוך התקופה של חודשיים. על כן, ובשים לב לרמה המשתנה של ההנחיות והשפעתן על הפעילות במשק, ובהמשך למתווה שלפיו פעלנו עד כה לגבי האזורים עליהם יחולו התקנות, מוצע להוסיף לתקנות מסלול פיצוי של הוצאות מזכות אשר יקנה פיצוי לאזורים אלה. מתווה הפיצוי המוצע לעסקים בישובים באזורים אלה הוא מתווה הפיצוי שנקבע בחוק התכנית לסיוע כלכלי, ובהתאם לתנאים הקבועים בו.

נוסף על האמור, מוצע גם תיקון נוסף לעניין עסק חדש הזכאי לפיצוי לפי תקנות הוראת השעה בשל נזק שאירע בתקופה של ספטמבר ואוקטובר 2024. עד כה, לפי נוסח התקנות, רק מי שפתח את עסקו עד סוף ספטמבר 2023, לפני תחילת המצב המיוחד בעורף, היה זכאי לפיצוי בהתאם לתקנות. זאת מכיוון שעסקים שפתחו את עסקם אחרי תחילת הלחימה, כבר פתחו בתקופה שבה התנהלה הלחימה, והם צפו כי ההכנסות שלהם מהעסק יושפעו ממלחמת "חרבות ברזל" והנחיות גופי הביטחון שחלו באזורים אלה. כל גם, לגבי עסקים אלה לא היתה תקופת בסיס להשוואה ומרגע הפתיחה כבר חלה לחימה. אבל, בשל התארכות מלחמת "חרבות ברזל", בפועל בתקופה שמתחילת המלחמה נפתחו עסקים חדשים, גם באזורים בצפון הארץ אשר זכאים לפיצוי לפי התקנות המוצעות, אשר פעילותם בתקופת המלחמה הייתה רווחית. עם זאת, כאמור לעיל, בתקופת ספטמבר ואוקטובר 2024, התעצמה הלחימה באופן משמעותי, בעיקר בצפון הארץ, אזורי התגוננות נוספים נוספו כאזורים שעליהם הוטלו ההגבלות המחמירות והוחמרו ההגבלות שהוטלו במרבית האזורים שעליהם חלו הגבלות בחודשים קודמים. בשל האמור, גם עסקים שפתחו את עסקיהם לאחר תחילת מלחמת חרבות ברזל, ושעסקיהם התנהלו מלכתחילה בצל הלחימה, חוו פגיעה נוספת בשל ההחמרות שהיו בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024. הדבר נכון הן באזורים שההנחיות שם הוחמרו, וקל וחומר, לגבי עסקים שפתחו באזורים שעד ספטמבר 2024 לא הוטלו עליהם מגבלות לפי גופי הביטחון.

על כן, בתקנות אלה מוצע תיקון נוסף לפיו "עסק חדש" שפתח את עסקו החל מיום 1 באוקטובר 2023, יוכל להיות זכאי לפיצויים לפי תקנות הוראת השעה. מוצע כי מחזור העסקאות בתקופת הבסיס לעסק חדש תהיה מחזור העסק בחודשים החל מיום 1 בינואר 2024 או המועד שבו פתח את עסקו, לפי המאוחר, ועד ליום 31 באוגוסט 2024, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב- 2 (להלן – המחזור הדו חודשי הממוצע של העסק). המחזור הדו חודשי הממוצע של העסק ישווה למחזור העסק בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024, ואם ההשוואה תראה שהייתה ירידה במחזורי העסקאות, העסק החדש יוכל להיות זכאי לפיצוי, ובהתאם לתנאים הקבועים בתקנות.

יצוין, כי חודשים אוקטובר עד דצמבר 2023 לא נכללים במסגרת החישוב מכיוון שבתקופה זו השפעות המלחמה היו משמעותיות ובכל חלקי הארץ. בנסיבות אלה, נטרול תקופה זו מהחישוב תראה בצורה טוב יותר את המחזור העסקי אשר היה צפוי לעסק החדש בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2024 לולא התעצמות הלחימה והטלת ההגבלות הנוספות.